

Nro 48.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
HEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Költ Bétsben Decembernek 13-dik napján 1793.
éjféndöben.

Régi példa beszéd a' Magyarok közt: *Ajándék*
lónak nem kell a' fogait nézni; én pedig azt
tartom, hogy nemcsak a' lónak, hanem az áll-
szonynak is meg kell a' fogait nézni, másként
héjjába vesztegetődik a' széna és abrak a' vén ló-
ra, a' fogatlan állszonyt pedig nem győzi a' sze-
gény férfi a' hús ragással segíteni. Tulajdon ká-
rokkal tapasztallják a' *Strafsbürgiák*, ennek a'
nemcsak a' Magyarok, hanem más nemzetek közt
is gyakorlásban lévő példabeszédnek hamisságát.
Eleinte ők is örömmel fogadták a' Frantzia Iza-
badtságának közös lovát, azt gondolván, hogyha

jól fogják abrakkal tartani, majd kedvekre nyargalódzhatnak azon; azomban úgy jártak vele, mint a *Trójabeliek* a Görögöknek tsalárd fa lovával. Most tapasztaltják, hogy nincs fogva a Frantzia szabadság lovának, és bátor már egynébány milliomot adtanak légyen is 24 óra alatt annak tartására; még is végtére nemisak nem fognak azon nyargalódzni, hanem önnön magokat is el nyeli éh torkával. Talám ugyan előre meg erzeiték a Fr. N. Gyűlésnek tagjai, hogy akár-mint iparkodjanak ők, 's akár mennyi embert öltöztessenek fegyverbe a szövetszéges Fejedelmeknek seregeik ellen, utólyára még is a két fejű fekete sasnak körmei közzé kell *Straßburgnak* akadni, 's azért pellyheztek ki annyira az oda való gazdag lakosokat.

Az a reménység táplállya ugyan a Frantziákat, hogy a mit a múlt Mártz. 1-ső napjától fogva el vesztettek, tavaszig ismét vissza fogják nyerni, ez az oka, hogy a télen sem akarnak fáradt seregeinknek nyugodalmat engedni; hanem mind *Flandriában*, mind *Alsátziában*, fzerentsét próbálni. Ezt pedig egy szegény mathematicus javaslására végzette a Jakobinusok klubja, a ki régtől fogva dolgozik a Jakobinusoknak titkos gyűlésében, a fzerentsésebben folytatandó hadakozásnak plánumán. Illyetén módon gondolkozik ez az *a. plus b. c. minus d.* közt nevedett ember *Budisson*: „Az éggyesült hatal-
 „masságok hadi seregeinek kordonnyát sohol
 „sem lehet hathatósabban által rontani, mint a
 „*Saár víze* mellett *Saarlouistól* fogva *Bitschig*. —
 „Hogyhá *ügymond*, mi ki ütendünk, *Lauternél* lévő
 „tábori magazinumaikat fogják a Prussusok védel-
 „mezni, és továbbá is bé zárva tartani igyekez-
 „ni *Landaut*. Arra való nézve 80 ezer ember-
 „emberrel kelletek *Saarlouisnál* bé törnünk, és
 „az úgy nevezett *Hunnusoknak* vidéket (alsó Pa-
 „latinátusban a *Spanheimi* és *Simmeri* hertzeg-
 „ségek közt) özön módjára bé boritanunk. —
 „*Moguntziának* az ijedjét meg vetnünk, és *Lau-*

„ *ternél* bosszontanunk a' Prussusokat apró tsatá-
 „ zásaink által. E' miatt: kéntelen lesznek a' szö-
 „ vettséges hatalmasságok *Landaut* oda hagyni,
 „ és az el puztítatott *Moguntziába* elegendő né-
 „ pet tenni őrizetül. Ekként csak nem 25 órányi
 „ járó földet nyitunk magunknak a' Német Biro-
 „ dalomba való bé menetelre, és ha éggyszer ab-
 „ ban benn leszünk, könnyű leszen minékünk e',
 „ vagy ama dologhoz kezdenünk. *Wurmsernek*
 „ hadi serege nagy szorosságba fog ez által té-
 „ tetni, és nemtsak az, hogy három oldalról
 „ is meg támadhattyuk, hanem ennekfelette víz-
 „ szá is nyomhattyuk őket.

„ *Lüttichnél* nehezebben lehetne a' Német Bi-
 „ rodalomba bé rontanunk, mivel *Namurtól* fog-
 „ va *Monsig* mindenütt tömve vagyon Cs. K. se-
 „ regekkel, és csak egy kis helyetskén vagyon
 „ ott nyílás a' bé üthetésre. Majd meg láttjuk,
 „ mit fog a' Cs. K. sereg *Saarlouisnál* lejendő bé
 „ rontásunkor mivelni, 's akkor osztán mi is úgy
 „ fogjuk dolgainkat intézni, a' mint a' környül-
 „ állások lesznek. „

Ez a' plánom múlt hólnapnak 10 dik napján
 találatott ki, 's hagyatott jóvá, mellynek jele az,
 hogy a' Frantziák három erős colonnében men-
 tenek a' Prussusok ellen. Minémű ki menetele lett
 légyen ezen történetnek, alább bővebben meg fog-
 juk beszélni.

Orosz Birodalom.

A' *Konstantzinápolyi* udvarnak külső maga
 viseletéből ugyan azt lehet ki hozni, hogy a' *Pé-
 tervári* udvarral kötött békességet állandóul meg
 fogja tartani, 's végtére talám azt is meg enged-
 ni, hogy 20 ezer emberrel meg rakodott Orosz
 flotta által mehessen a' *Dardanellákon*. Valamint
 az Orosz követ *Konstantzinápolyban*; úgy szintén
 a' Török követ is *Pétervárbán* rendkívül való pom-
 pával fogattattak el. — Azon betses ajándékok

közt, mellyeket a' nagy *Sultánnak* nevében bé mutatott a' Török követ az Orosz Fejedelem afz-fzonymnak, egy igen gazdag sátor is található, mellynek belső része egészen drága gyöngyökkel vagyon ki rakva. Nemcsak ingyen való lakása vagyon mind magának, mind udvari embereinek; hanem ennekfelette elegendő elesége, 's kész pénze pedig naponként 1300 rubel. — Valamint az Orosz követnek *Konstántzindpolyban* való létele: úgy a' Török követnek *Pétervárbán* való mulatása 2 millió rubelre fog menni.

Leg közelebb égy *ukaszt*, az az, Császári parantsolatot küldött ki a' Fels. Orosz Császárné maga tartományaiba, melly szerént 500 embertől égyet kíván hadi seregeinek öregbitésére, avagy pedig 8 millió rubelt, azoknak meg váltatásokért. Meg tartásra méltó dolog, hogy 1. Az Orosz testörző lovas és gyalog seregek, mellyek mind öfzve 8224 főből, t. i. 1743 lovasból, és 6481 gyalogból állanak, a' több regimentektől vesznek magoknak rekrutákat. — 2. A' több tábori regimentekhez pedig minden 125 lakosból egy, a' kire t. i. a' sors esik, vitetik el, mindazáltal kinek kinek szabadságában vagyon 400 rubellel meg váltani magát a' katonaságtól, a' melly váltáság gyakorta éggynéhány milliómokra szokott menni. — 3. A' várakat, és tartományokat őrző regimentek közzé adattatnak azok, a' kik vagy idejek, vagy más körülállásaik miatt alkalmatlanokká tétettek a' hadi szolgálatra való tételre. — 4. Az Orosz huzárok más nemzetek közt szoktak verbuváltatni.

Azon 32 nemes deputátusok, a' kik Lengyel Országának leg közelebb Orosz Birodalomhoz esett tartományaiból küldettek *Pétervárbá* a' közönséges homagiomnak, az az, esküvéssel erősített jobbágyi hivségeknak le tétélekre, ismét vizsza tértek hazájokba. Mindnyájokat meg ajándékozta ő Császári Felsége, kit órával, kit gyűrűvel, kit más betses portékával. A' három izószólló,

egy egy briliántos, és az Orosz Császárné nevének első betűjével fel ékesített arany tobák tartót nyert.

Hollandia.

Az *Orániai* örökös Fejedelem, a' Hollandiai helytartó Fejedelemnek első szülött fia *Wilhelm Friderik*, *Hágába* várattott a' múlt hólnapnak végén, a' ki mindazáltal nem fog ottan sokáig mulatni; hanem minekutánna a' jövő elztendőbeli táborozásnak módjáról tanátskozni fog a' Hollandiai rendekkel, ismét vissza megy a' kormányára bízott seregekhez. A' *Brunsvigiai* örökös Fejedelem is az uralkodó hertzegnek idősbik fia, és a' Hollandiai választó Fejedelemnek veje *Károly György August*, *Hágába* ment e' mostau folyó hólnapnak kezdetében, kedves feleségével együtt, és a' mint az onnan érkezett levelekből értyük, egész télen ott fog mulatni. Epen midőn azt gondolák vala az Hollandusok, hogy hadi seregeik oda haza fognának téli quártélyban lenni, akkor vett 4 gárda regement parantsolatot, a' táborba való masirozásra, mellyből azt a' következtést tsinállyák a' Hollandusok, hogy kevés nyúgodalma fog lenni hadi seregeiknek a' jövő télen.

A' békételenségnek lelke ismét ki akarta magát ütni a' szövetséges Belgiomban. Tagadhatatlan dolog, hogy mivel a' Belga többnire a' kereskedésből él, e' pedig nagyon akadályoztatik a' jelenvaló hadakazás által, nemcsak Európában, hanem Asiában, és Amérikában is: sok kereskedő házak kívánnják a' Frantzia hadakozásnak félbe szakasztatását, 's alattomban arra ingerlik polgár társaikat, hogy közönséges adressét, az az, instántiát nyújtsanak bé a' fő kormány székre, és hathatóképen sürgessék a' békességet. Félvén a' Hollandiai karok és rendek nagyobb zenebonától, még első bimbójában meg fojtották ezen immár el készített adressét, és olly

bölts rendelkezéseket tettek, hogy nem könnyen fogja magát a' nemzet más nyughatatlan emberek által tulajdon boldogsága, és jövődö tsendessége ellen fel ingerletetni engedni.

Printz *Condé* Novemb. utólsó fertályán Hágába váratott, 's a' mint mondatik Frantzia Országának északi részébe fog onnan utazni, holott öszve tsatolván magokat, a' ki költözött Frantzia nemesek a' Rojalistákkal előmenetelesen dolgoznak a' Fr. patrioták ellen. A' *Provinciai* és *Artésiai* Grófok, t. i. néhai XVI *Lajosnak* testvér öttsei, a' déli tartományokban öszve gyült királyt kívánó seregeknek igazgatásokra mentek.

Olasz Ország.

Minekutánna a' Sz. Római Pápa, előbbi nyavalyájától, t. i. a' podagrának fájdalmaitól meg szabadúlt volna, ki költözött *Quirinalis* palotájából. (*Quirindlnak* neveztetik egy azon 7 hegyek közzül, a' mellyeken Róma fekszik, és az azon építetett palota *Quirinalisnak*), ment *Vaticana* nevü palotájába, 's ugyan ottan lévő Sz. Péter templomában közönségesen sz. misét olvasott. — Novemb. 19 dik napján éjjel egy előbbeni Frantzia kurir *Cheveau* (olvasd *Sevó*) nevü meg fogatott azon vendég fogadóban, mellyben szállást tartott, 's árestomba vitetett. Igen sok levél, és nagy summa pénz találtatott nálla, arra való nézve, mingyárt vasba veretett, és olly kemény őrizet alá tétetett, mellyből nem egy könnyen menekedhetik ki, még ő rajta kívül 16 személlyek fogattattak el, a' kik t. i. a' mint az ő írásaiból ki tettzett, vele égyet értettenek, 's bünösöknek találtattak. Mitsoda gonofzságot mivelt, nem említik a' Rómából jött levelek, kéttség kívül titkos kémje volt a' *Párisi* Nemz. Gyűlésnek. — *Livornóból* iratik, hogy *Genuának* ki kötő helyeit bé zárta egygy Anglus és Spanyól *Gevader*, az az, kis flotta (10 hadakozó hajónál többől álló hadi se-

reg'flottának nevezetik; a' melly hajó sereg pedig 10 hadakozó hajón alól álló hadi seregből áll, *Gesvadernek*, és így akár két, akár három, akár hat, akár kilentz hadakozó hajóból állyon valamely sereg, nem lehet azt flottának, hanem *Gesvadernek* nevezni). — A' *Bastiában* és *St. Florentzben* (deákül *banum Sancti Florentii*), *Corzikának* városaiban lévő Frantzia patrióták ki ütven nagy számmal *Kapo-korsót*, az az, *Caputcorsumot*, melly *Afrikában* fekszik, és az Anglusokhoz tartozik, egéizlen el pusztították.

A' *Génuai* K. Társaság, a' mint már mázszor is említettük, arra határozta meg magát, hogy ennekutánna is meg maradjon a' neutralitásnak alkotmánya mellett. Az alatt, míg az Angliai, Spanyol, és Nápolyi égyesült hajós sereg abban foglalatostkodott volna, hogy ezen K. Társaság is a' Frantziák ellen hadakozó hatalmaságok társaságokba mennyen által, sok ellenkező értelmű lakosok nyilatkoztatták ki önön magokat, a' kik nagyobb hajlandóságokat mutatták a' *Párisi* N. Gyűléshez, mint az Európai frigyos Fejedelmekhez. Ugy halljuk, hogy egy nagy complot, az az, ölzve esküdött titkos társaság tudódott ottan ki, mellyben 3000 ember részesült. — Minek keltyen tulajdonítani a' *Génuai* respublikának ezt a' maga meg határozását, ettől a' complottól való féjelemnek é? a' Frantzia gondolkozás módjának é? annak é, hogy a' *Génuaiaknak* egynéhány millió töke pénzek vagyon a' Frantziák-nál, mellyet bizonyosan el vesztették volna, hogyha ők is hadat indítottak volna a' Frantzia Anarchisták ellen, avagy pedig más mélyebb, 's mézsebb nézett politicának; senki rajtok kívül meg nem határozhattya. Mihelyt ki jelentette magakarattyát a' *Génuai* tanáts, mingyárt oda hagyták az Anglus, Spanyol, és Nápolyi hajók *Génui-nak* ki kötő helyét; a' tanáts pedig leg ottan szoros rendeléseket tett a' társaság tartományainak védelmezésére. A' tenger partján lévő battériák tele vagynak ágyúkkal, és golyóbisokkal, és éj-

jel nappal két hadakozó, hájón áll öröön. *Grimaldi János Baptista* Admirál teljes hatalommal fel lévén tüháztatva, minden éjjel a' ki kötő helyben hál. A' városnak nagyobb részét éjjel nappal polgári katonák őrzik, és szintén ugyan vétekelnek éggymás közt a' városnak védelmezésére nézve. Fülében menvén a' tanátsnak, hogy az éggyesült Anglus, Spanyol, és Nápolyi hajók bloquirozzák a' *Génuai* ki kötő helyet, az az; semmi félc hajókat bé nem engednek oda menni, 's ki sem engednek onwan jönni, mingyárt parantsolatot adott, hogy minden idegenek, a' kik a' múlt elztendőben Oct. 1-ső napjától fogva *Génua*ba mentenek, 48 óra alatt mennyenek ki a' városból, 4 nap alatt pedig minden *Génuai* tartományokból. Bizonyos jelentésekből tudjuk, hogy azon 6 napok alatt 17 ezer idegennél több ki költözött azon K. Társaságból, kiknek nagyobb része, hazájokból ki költözött *Frantziák*ból állott. Nemcsak az anya város mellett, hanem mindenütt nagy hadi készület tétetik ezen K. Társaságban, és olly két úfzó battéria épitetik, melly, ha a' szükség kívánándja, a' ki kötő helynek kapuihoz fog állittatni. — Eggy *Livornói* ki kötő helyben történt szerentsétlenségről jövő postával fogok szöillani.

Lengyel Ország.

A' *Grodnoi* Ország Gyülésnek Novemb. 12 ik napján tartatott ülésében, 3000 arany rendeltett a' *Petersburgba* menendő Lengyel követnek *Gr. Tyfzkiewitz Stanislónak*, oda való úttýára és követségének végbe vitelére, a' melléje adatott két követségbeli titoknoknak pedig, u. m. *Frysc* és *Puzyna* uraknak 1000 arany. Ujjobban 'el végezték a' Lengyel rendek, hogy keményen vizsgál-tassanak meg a' vólt *Targovitz*i conföderátiónak végzése, és jegyeztessenek fel azok a' pontok, melyek a' királyi méltóságnak sértegetésére töl-
lötak.

Anglia.

Londonból jött levelek által szét a' hirt vették, hogy egy Frantzia brigantina hajó új *Eborakum* alatt egy Anglus pakét bóótra, az az, posta hajóra tüzet adott, melly miatt számadásra vonatván az oda való fő kormányozótól a' nevelt Frantzia hajónak kapitánya, és szemeleibe terjesztetvén, hogy ez az Amerikai K. Társaság territoriumának, az az, vidékének, és a' részre nem hajlás jussainak meg sértetésekkel, égybe kötött történet volna, azt felelte, hogy a' Frantziák tellyes bizodalommal vagynak az iránt, hogy az Amerikánusok nem fogják magokat az ő dolgaikba élegyíteni, és hogy ő nékiek szabadságokban áll azt mivelni, a' mi nékiek hasznos lenni tetteik.

Egy olyan királyi parantsolat hirdettetett ki múlt hólnapnak végén Angliában, melly szerint, minden nagy Britanniái ki kötő helyekből ki menendő gabonával, és lisztel meg terhelte-tett hajók kötelesek lesznek esküvés alatt ki jelenteni, hová, és kinek akarják vinni az eleséget. — Ugyan Londonból érkezett levelekből olvassuk, hogy az Angliai seregek *Pondicherit* (igen népes, és erős városa a' Frantziáknak napkeleti Indiában, nevezetesen a' nagy *Mogol* Birodalmában) Novemberben el foglalták volna; hogy *Filadelfiában* meg szünt az úgy nevezett sárga hideg lelés, melly által 20 ezer embernél több temetett a' földbe; hogy az Orosz Fejedelem aszfony mind szárazon, mind vizen segíteni fogja az égyesült hatalmasságokat a' jövő elztendei táborozásban, hogy *Hove* Admirál keményen megve te a' Frantzia hajó sereget *Dünkerkához* nem melfze.

Frantzia Ország.

A' mit a' múlt postával küldött újság leveleinknek 330 lapján irtunk a' N. Gyűlésnek meg

ölettetéséről, azt egy *Stutgardból* jött levél is hirdeti, és azt is hozzá teszi, hogy minékutánfüllében ment volna e' történet a' Royalistaknak, kemény lépésekkel mennek *Páris* felé. Ellenben a' későbben költ *Párisi* levelek leg kisebbet sem említnek e' történetről, hanem azt mondják, a' mit mi is ugyan ottan meg jegyeztünk, hogy azon complót, a' melly a' N. Gyűlésnek vagy meg ölettetésére, vagy a' gyűlés palotájának, mellyben minden üléskor számos halgatók szoktak jelen lenni, puska por által lejendő felvetetésére öszve esküdt, világosságra jött, és az öltától fogva eggynehány N. képviselők, és mások is, a' kik ezen öszve esküvésben részesültek, meg fogattattak. *Páris* városának mostani fő kormányozója *Henriót*, azt javasolta múlt hónapnak 22 dik napján a' polgári előjáróknak gyűlésében, hogy a' fenytő és *Canclergerie* fog házbán, számos örállókat kellene helyheztetni, mivel ölt gonosz complót vagyon a' poröly alatt, mellynek veszedelmes következtései lehetnének, ezt is hozzá tévén, hogy a' Frantzia nemzet ellenségeinek aranya sokkal veszedelmesebb volna hadi seregeiknél.

A' *Párisi* tömlötzőkben 3360 személy ül mostan fogságban. Ezeknek száma mostan nőn nő, a' mióta a' fellyebb emlitett complót világosságra jött. Az úgy neveztetett cassationális széknek 3 tagjai; a' N. Gyűlésnek 2 tagjai, u. m. *Bazire*, és *Chabót*, (*Julien éltre* vévén a' sáfrán illatot, el eblábalt); *La Croix*, *Rotomagumba* küldetett N. biztos; *Turgot* exdeputátus, *Biroteau* el szökött N. Gyűlés tagja; *Delaunay* Generál a' *Mósa* mellett fekvő Frantzia tábornál; *Boisguyon* Generál adjutánt *Brestiában*; *Radir de St. Foix*, az *Artésiai* Grófnak volt házi mestere, s. a. t. a' kik mindnyájan haza árúlással vádoitainak, fogva vitettek *Párisba*, 's nehezen kerülük el a' *gillotint*, ezt az átkozott elmének, átkozottabb tálmányát, melly esztendő alatt eggynehány ezer embernek végzette életét, *Chabót* azon száz ezer

livrából álló summát, melly nékie, honnan, honnan nem, titokban vagyon, jutalomúl küldette-tett, hogyha a' N. Gyűlés ellen támadott complóban részesülni akarna, által adta a' közönséges bátorságra ügyelő commissiónak, annak nagyobb bizonyosságául, hogy *Párisban* legyen az a' complót; még is mindazáltal mind ő, mind *Bazire, 's Delaunay* meg fogattattak. A' nevezett commissió öszve tsatolta magát a' köz jóra vigyázó commissióval, 's mind kettő fáradhatatlannúl munkálkodik annak tökéletes fel fedezésére, és azoknak az eszközöknek ki rendelésekre, melyek által az a' titkos öszve esküvés még első fűvében meg fojtattasson. Minekutánna a' polgári előjáróknak egy tagja *Chaumette* ki tálalta volna a' papság ellen való fekete epéjét, következő végzéseket hozatott, múlt hólnapnak 24 ik napján. 1. Hogy mivel már a' józan okosságon, és szabadságon kívül, más isteni tiszteletet, a' Fr. nemzet nem ismér, minden vallású gyülekezeteknek templomaik zárattassanak bé. — 2. Minden e' miatt támadható zenebonákért a' papság vonattasson számadásra. — 3. A' ki valamely bé zároltatandó templomot fel nyitánd, akár ki legyen az, mint gyanús ember fogattasson meg. 4. Hogy a' revolutiónalis commissió szűnyadhatatlan szemekkel vigyázzon a' Frantzia papságra. — 5. Kérettessen meg a' N. Gyűlés, egy oly végzésnek hozására, melly által, égyátalylában ki rekesztessenek a' papok a' közönséges hivatalokból.

Továbbá, hogy annyival inkább közönségessebbé tétessen az egyenlőségnek alkotmánya, azt is el végzette a' polgári előjáróknak gyülekezete, hogy ennekutánna, minden kenyér sütők égy forma kenyéret süssenek, a' melly *egyenlőség kenyérének* neveztesse. Sőt még többre is akart ez a' gyülekezet menni, arra t. i. hogy minden nével nevezendő hús, hal, s. a. t. egy forma lében főzettesse meg; hanem mivel égynehányan ta-

láltattak közöttök, a' kik a' külömb külömb féle eledeleket nem útállyák, ellene szegeztek magokat ezen fel tételnek. — Ugy hallatik, hogy az egyenlőségnek nagyobb erősítésére, minden templomoknak tornyai le fognak rontattatni *Párisban*. — Bár tsak többre is mennének ezek az egyenlőségnek nagy apostolai, és azt is el végeznék, hogy mind magosságokra, mind vastagságokra nézve egyenlökké tétessenek a' Frantziák; még pedig a' leg kisebbnek mértéke szerént: fogadom, hogy ekként. eggynehány millióval kevesebb bódult elméjü ember lenne közöttök.

Hadi Történetek és Környülállások.

A' Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak, Belgiomnak, és a' Német Birodalomnak hatarain álló hadi seregeknek számok e' következők: Belgiomban mind öfzve 80000 Austriacusok, 13200 Anglusok, 12000 Hannoveranusok, 14000 Hollandusok, 4000 Imperialisták, a' leg közelebb oda ment Hassusokon kívül; mind-öfzve 123200. — A' *Rayna*, és *Saar* vizek mellett 60000 Prussusok, 45000 Austriacusok, 10000 ki költözött Frantzia nemesek, 16000 Imperialisták, mind-öfzve 131000 ember. Ezt a' felsöbbel öfzve vetvén, teszen 254200 embert.

Friburgumból iratik, hogy azon a' környéken, tseng, peng a' fegyver, és a' ki tsak alkalmas a' fegyver viselésre, örömmel megy hazájának védelmezésére, és a' Frantziáknak a' *Rajna* vizén lejendő által jöveteleknek meg akadályoztatására. Minden 14 nap más más vesbeliek fogják őket fel váltani. Minden lakos 30 krajtzárt, 1 font húst, 2 font szép kényeret, és elegendő hüvelykes veteményt fog kapni. A' leg kisebb falú is 30, 40, sőt 50 embert is ki állit, kiknek nem vas villa, nem kasza, nem tsép, nem nyárs, nem fejsze, hanem liinta és kard a' fegyverek. A' *Friburgumi* fő iskolából 2 professor, és 30 tanuló ifjú aján-

fotta magát ezen szabad sereg között való szolgálatra.

Hagenau quártélyából írja Gr. *Wurmser* a' *Bétsi* hadi Cancelláriának, hogy Novemb. 28-dik napján meg támadták, 's vízfőz is nyomták a' Prussus külső tábori vigyázóit a' Frantziák; hanem az után következett két napokon nagy vesztességgel vízfőz verettek. — Nem tudván senki is hová tzeozzanak a' Frantziák, 14 napokig éjjel nappal fegyverben állottanak a' Prussusok. Arról is jelentést teszen Gr. *Wurmser*, hogy Decembernek 1-ső napján reggeltől fogva setét estig szüntelen viaskodtanak a' kakasok kordonnya ellen, de mindenütt vesztettek.

Hogy *Bitschnek* el vételében szerentsétlenek voltak a' Prussusok, a' Frantziáknak fortélyossága volt oka. Pülökben menvén, hogy a' Prussiai királyi hertzeg *Lajos* tilkon *Bitsch* ellen készüllyön, egy spiont küldöttek a' Prussus táborba 's ki nyilatkoztatták általa az azon napon ki adott tábori parolát. A' Prussiai seregeknek előjárói annyival nagyobb bátorságban lévén, ki inditották seregeiket. Az előjáró seregek a' Frantzia külső vigyázatokhoz érkeztvén, minden akadály és bántódás nélkül által mentek azokon; hanem midön már 1600 ember a' kö falakra felhágott, és a' városba is bé ment volna, akkor adtak a' Frantziák mindazokra, mind a' künn maradtakra tüzet, melly nem keveset meg ölt köztölök. Sok hazájokból ki költözött Frantzia nemesek is jelen voltak ebben a' történetben, sokan el is vesztették életüket. — Maga a' királyi hertzeg is sebet kapott égyik karján.

A' mint ezen újság levelünknek kezdetében meg jegyzettük, nagy izámú Frantziaság indúlt múlt holnapnak 27-ik napján a' Prussus seregek ellen, és minekutánna a' külső vigyázó sereget vízfőz toltá, és *Székely* obesternek corpusát

is ki nyomta volna sántzaiból, a' seregek holnapnak 29-ikén keményen tüzet a' *Morlautern* mellett fekvő Prussus táborra, sőt a' *Lauter* vizén is általjövén, el foglalta a' *Schlettenbach* tetőket. Fülében mérvén e' dolog az uralkodó *Frantziái* hertzegnek, minden haladék nélkül elmozdult, és 6 batallion gyalogságot, 2 regiment lövasságot, s 2 battériát parantsolván corpusához kaptosoltatni *Morlautern* alatt várta bé az elleniséget, a' melly 10 ora tájban oda is érkezett 3 colonnében. Minden kesedelem nélkül hadi rendben álván keményen kezdett a' Prussus seregekre az *Otterbachi* tetőkről ágyuzni. Annakutánna a' Frantzia gyalogságnak nagyobb része a' Prussus seregeknek bal szárnyán lévő erdőbe vévén magát, a' lovasságnak védelme alatt rettenetes orditással meg támáda az ott hányatott redutákat, de a' melly 3 Prussus gyalog regimentek által visszafszoritott. Egész setét éstig tartott az ágyuzás, mind eggyik, mind másik részről, éjjel semmi sem történt annál eggyebb, hogy az *Erlenbachi* erdőbe is sok Frantzia gyalogság vette magát. Következett napon mindjárt reggel meg újjitották a' Frantziák a' tsatát, és mivel az *Erlenbachi* erdőben lévő gyalogság a' Prussiai seregeknek jobb szárnyát is meg támáda, 2 Saxóniai batallion küldettetett onnan lezendő kiüzettetésekre, mellyet szerentsésen végben is vittek. A' ball szárnyán lévő erdőből is kiüzettek a' Frantziák, a' kik rész szerént le apritattak, rész szerént a' *Lauter* vizébe ugrattak a' Prussus huzárok által.

Allig verettettek vissza e' részről a' Frantziák, midön már dél után 1. orakor ismét eggy más Frantzia colonné ment meg verettetett tartsaiknak segítségekre, melly is, a' fogságban esteknek vallás tételek szerént, 15 batallion gyalogságból, és 5 regiment lövasságból állott. Ezen seregknél 3 N. biztosok is vóltak, a' kik világosan

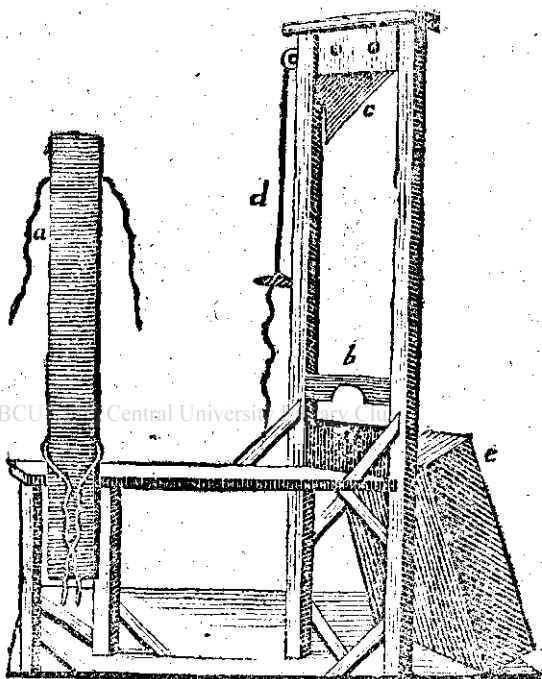
meg mondották néki; hogy addig mig *Landaut* fel nem oldozzák a' blokáda alól, és ki nem üzik a' Cs. K. seregeket Alsátziából, még tsak ne is gondolkozzon a' téli quartélyba való bé szálás-ról. E' két napon tartott tsatákban, mintegy 40 Prussus hadi tisztek hullottak el, és kaptak sebet, a' meg hólt, és meg sebesitetett köz katonáknak számok 600 före ment, önnön maga a' *Brunsvigiai* hertzeg is egy golyobis ütést kapott a' labán. Az el hullott Frantziáknak számok eggy-néhány ezer emberre tétetik, 2 obristlajtinant, több tisztek, és mintegy 500 all tiszt, és köz ember fogatott el közzülök. A' nyereseg 2 ágyúból, 1 záfzlóból, számos vágni való marhából, és eggynehány palinkával meg rakott székerekből állott. Ezt az örvendetes hirt, e' folyó-holnapnak 7-ik napján hozta hozzánk Gr. *Wartensleben* F. M. Lajtinántnak nevendék vitéz fia Gr. *Wartensleben* all hadnagy.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Újság leveleinknek 46-dik darabjába, az 314 lapon egy két szóval említettük, hogy Alsátziában *Reishofen*, *Mersweiler*, és *Schweighausen* mellett állott seregeinket keményen meg támadták a' Frantziák (ottan a' betű szedésben eggy hiba esett, és kétszer neveztetik Gróf *Klénau*, az első helyett Gr. *Gyulai* Oberstlajtinántot kell tenni) Ezen történetről bővebb tudósítást küldött Gr. *Wurmser* a' hadi Cancelláriához, mellyet mi is közleni fogjuk Érd. Olvasóinkal jövő postán.

Régtől fogva kívánayák néhány Érd. Olvasóim a' *Frantzia Guillotinának* rajzolatlyát látni. Lehetetlen volt ekkorig tellyesitenem kívánságo-

kat; hanem most már meg szerezvén azt, imé meg küldöm:

Magyarázattyá.

a.) Az a' deszka, a' mellyre kötöztetik a' halálra sentenziázott szegény bűnös. — b.) Az a' nyakvas forma alkotmány, a' hová a' nyaka fzorittatik. — c.) A' nyak vágó éles bárd. — d.) Az a' sinór, mellyen a' bárd le botsátatik, és ismét fel vonatik. — e.) Az a' kosár, avagy korporsó, mellybe tétetik a' meg öletett bűnösnek teste.